Lieta Nr. D-8/2026

TIESNEŠU DISCIPLINĀRKOLĒĢIJAS
LĒMUMS
Rīgā 2026. gada 18. septembrī

Tiesnešu disciplinārkolēģija šādā sastāvā:
sēdes priekšsēdētājs Kaspars Berķis,
kolēģijas locekļi Līga Baltmane-Zepa, Lelde Grauda, Līvija Slica, Zita Studente, Kristīne Vanaga
ar sekretāri Sanitu Jefimovu,
piedaloties Latgales rajona tiesas tiesnesim Pēterim Novičenokam, tieslietu ministra pārstāvjiem Viesturam Vitovskim un Aigai Kalniņai, Latvijas Tiesnešu biedrības pārstāvei Adrijai Kasakovskai,
izskatīja disciplinārlietu, kas ar Augstākās tiesas priekšsēdētāja Aigara Strupiša 2026. gada 24. augusta lēmumu ierosināta pret Latgales rajona tiesas tiesnesi P. Novičenoku par darba pienākumu nepildīšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Augstākās tiesas priekšsēdētāja A. Strupiša 2026. gada 24. augusta lēmumu ierosināta disciplinārlieta pret Latgales rajona tiesas tiesnesi P. Novičenoku. Lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem apstākļiem.

[1.1] Augstākās tiesas priekšsēdētājs 2026. gada 27. maijā saņēmis Tieslietu ministrijas vēstuli par Kriminālprocesa likumā noteiktā pilnā sprieduma sagatavošanas termiņu neievērošanu krimināllietās Nr. [..] un [..].

[1.2] Tiesnesis paskaidrojis, ka termiņu pārkāpumu krimināllietās Nr. [..] un [..] noteicis uzrādīto apsūdzību saturs, inkriminēto darbību juridiskais novērtējums un to ietekme uz apsūdzētajiem uzrādīto apsūdzību robežām un juridisko kvalifikāciju. Atzinis, ka, pildot priekšsēdētāja pienākumus arvien pieaugošajā tiesas noslodzes situācijā un risinot akūtus tiesas darba organizācijas jautājumus, paralēli izskatot arī krimināllietas un citus Kriminālprocesa likuma kārtībā izskatāmos pieteikumus, neesot spējis veiksmīgi organizēt savu darbu tiesneša amatā, lai tiktu ievēroti likumā noteiktie termiņi, sagatavojot kvalitatīvu pierādījumu analīzi un izvērstu lietā konstatēto procesuālo jautājumu novērtējumu.

[1.3] Likumā noteiktais procesuālais termiņš likuma piemērotājam ir saistošs. Termiņa nokavējums var būt attaisnojošs ārkārtas situācijās. Tomēr šādi gadījumi ir saistāmi ar faktoriem, kurus tiesnesis nevar ietekmēt. Nenoliedzami tiesneša noslodze šobrīd tiesā ir augusi, bet šī situācija uzliek par pienākumu izvērtēt un plānot tiesas noslodzes kalendāru tā, lai nepieļautu likumā noteikto termiņu pārkāpumu.

Disciplināratbildības mērķis ir ne tikai konstatēt un izvērtēt tiesneša pienākumu izpildē pieļautu pārkāpumu un piemērot disciplinārsodu, bet arī atklāt nepietiekamas tiesneša prasmes, tai skaitā, darba organizācijā, kuras var uzlabot un attīstīt. Mērķis ir arī vairot sabiedrības uzticēšanos ne tikai taisnīgai un objektīvai tiesai, bet arī efektīvai tiesu sistēmai – kas izvērtē un reaģē uz likumā noteikta termiņa kavējumu.

[1.4] Ar pārbaudes lietas materiāliem un tiesneša paskaidrojumiem apstiprinās, ka

tiesneša rīcība neatbilst Kriminālprocesa likuma 530. panta trešajā un ceturtajā daļā noteiktajam krimināllietās Nr. [..] un [..]

Saīsinātais spriedums krimināllietā Nr. [..] pasludināts 2022. gada 7. jūnijā, apsūdzētajam sprieduma noraksts un tā tulkojums kļuva pieejams 2026. gada 29. maijā, bet prokuratūrai spriedums nosūtīts 2026. gada 26. maijā.

Saīsinātais spriedums krimināllietā Nr. [..] pasludināts 2025. gada 2. jūnijā, bet pilns spriedums lietas dalībniekiem nav pieejams arī lēmuma par disciplinārlietas ierosināšanu pieņemšanas dienā.

Saīsinātais spriedums krimināllietā Nr. [..] pasludināts 2025. gada 27. jūnijā, bet pilns spriedums lietas dalībniekiem nav pieejams arī lēmuma par disciplinārlietas ierosināšanu pieņemšanas dienā.

Tādējādi pilna sprieduma sastādīšana konkrētajās krimināllietās ir atlikta ilgāk par sešiem mēnešiem, kas, pamatojoties uz Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 1. panta pirmās daļas 2. punktu, ir pamats disciplinārlietas ierosināšanai pret tiesnesi par darba pienākumu nepildīšanu.

[2] Tiesnešu disciplinārkolēģijas sēdē tiesnesis atzina, ka ir neattaisnoti pieļāvis likumā noteikto procesuālo termiņu pārkāpumus. Vienlaikus tiesnesis skaidroja, ka līdztekus lietu izskatīšanai viņam kā tiesas priekšsēdētājam jāveic arī ar tiesas darba organizēšanu saistīti pienākumi, kuru izpilde prasa ievērojamu laika un darba resursu ieguldījumu. Īpaši pēdējā laikā nācies risināt daudz sarežģītu un iepriekš neparedzētu jautājumu. Turklāt Latgales rajona tiesa nepietiekama tiesnešu skaita dēļ ilgstoši strādā paaugstinātas noslodzes apstākļos, un krimināllietas izskata tikai seši tiesneši, tostarp viņš pats.

Tiesnesis atzina, ka šādos sarežģītos apstākļos, pildot tiesas priekšsēdētāja pienākumus un vienlaikus izskatot krimināllietas un citus Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā izskatāmos jautājumus, viņam nav izdevies pienācīgi sabalansēt savus pienākumus un nodrošināt likumā noteikto termiņu ievērošanu. Tādēļ nākotnē apsver iespēju atteikties un tiesas priekšsēdētāja amata pienākumu pildīšanas, lai pilnvērtīgi varētu pildīt tiesneša pienākumus.

[3] Tieslietu ministra pārstāvis norādīja, ka konkrētajā lietā jāņem vērā sarežģītie darba apstākļi, kādos pašlaik strādā Latgales rajona tiesas tiesneši.

Savukārt Latvijas Tiesnešu biedrības pārstāve disciplinārkolēģijas sēdē norādīja, ka lietā konstatētie procesuālo termiņu kavējumi tiesneša darbā nav pieļaujami. Vienlaikus, vērtējot tiesneša atbildību, ņemami vērā apstākļi, kādos ilgstoši strādā Latgales rajona tiesa un tās tiesneši, tostarp tiesnešu skaita nepietiekamība un ar to saistītā darba slodze. Ņemams vērā arī tiesneša līdzšinējais profesionālais darbs, ko raksturo godprātība, atbildības sajūta un kolēģu atzinīgs novērtējums.

Motīvu daļa

[4] Pārbaudījusi Augstākās tiesas priekšsēdētāja A. Strupiša 2026. gada 24. augusta lēmumā norādītos apstākļus un uzklausījusi tiesneša paskaidrojumus, Tiesnešu disciplinārkolēģija atzīst, ka disciplinārlieta ir ierosināta pamatoti.

[5] Kriminālprocesa likuma 530. panta trešā daļa noteic lietas dalībnieku tiesības 10 dienu laikā no saīsinātā sprieduma pasludināšanas dienas rakstveidā iesniegt tiesai lūgumu par pilna sprieduma sagatavošanu. Pēc lūguma iesniegšanas termiņa beigām, ja saņemts lūgums par pilna sprieduma sagatavošanu, tiesa pilnu spriedumu sagatavo 14 dienu laikā, paziņojot tā pieejamības datumu.

Savukārt Kriminālprocesa likuma 530. panta ceturtā daļa paredz tiesneša tiesības atlikt pilna tiesas sprieduma sastādīšanu, ja lietas apjoma, juridiskās sarežģītības vai citu objektīvu apstākļu dēļ pilns tiesas spriedums nav sastādīts noteiktajā laikā. Pilna tiesas sprieduma sastādīšanu vienā reizē var atlikt ne ilgāk par diviem mēnešiem, bet kopā pilna sprieduma sastādīšanu var atlikt ne ilgāk par sešiem mēnešiem.

[6] Konkrētajā gadījumā konstatējams, ka tiesnesis saīsināto spriedumu krimināllietā Nr. [..] pasludinājis 2025. gada 2. jūnijā. Pilna sprieduma pieejamība noteikta uz 2025. gada 26. septembri, vēlāk atlikta uz 2025. gada 1. decembri, 2026. gada 5. janvāri, 2. februāri, 17. februāri un 10. septembri. Pārbaudot ierakstus Tiesu informācijas sistēmā (turpmāk – TIS), konstatējams, ka uz disciplinārlietas izskatīšanas brīdi pilns spriedums lietā ir sastādīts.

Krimināllietā Nr. [..] tiesnesis saīsināto spriedumu pasludinājis 2025. gada 27. jūnijā. Pilna sprieduma pieejamība noteikta uz 2025. gada 17. oktobri, vēlāk atlikta uz 2025. gada 23. decembri, 2026. gada 14. janvāri, 13. februāri, 2. jūniju un 17. septembri. Pārbaudot ierakstus TIS, konstatēts, ka disciplinārlietas izskatīšanas brīdī pilns spriedums TIS nav ievietots.

Ievērojot Kriminālprocesa likumā noteikto pilna sprieduma sagatavošanai noteikto termiņu un maksimāli pieļaujamo sešu mēnešu termiņu tā sastādīšanas atlikšanai, secināms, ka tiesnesis krimināllietā Nr. [..] ir pārsniedzis likumā noteikto maksimālo termiņu pilna sprieduma sastādīšanai par vairāk kā 8 mēnešiem, savukārt krimināllietā Nr. [..] par vairāk kā 7 mēnešiem.

[7] Krimināllietā Nr. [..] saīsināto spriedumu tiesnesis ir sastādījis 2022. gada 7. jūnijā. Pilna sprieduma pieejamība noteikta uz 2022. gada 21. jūniju. Taču pilna sprieduma noraksts prokuratūrai un cietušajam nosūtīts 2026. gada 26. maijā, bet apsūdzētajam pilns sprieduma noraksts un tā tulkojums nosūtīts 2026. gada 29. maijā.

Tiesnesis disciplinārkolēģijas sēdē paskaidroja, ka pilns spriedums šajā krimināllietā bija sastādīts savlaicīgi, taču netika nosūtīts procesa dalībniekiem. Lai gan disciplinārkolēģijas sēdē nebija iespējams pārliecināties par pilna sprieduma faktisko sastādīšanas datumu, disciplinārkolēģijai nav pamata apšaubīt tiesneša sniegto paskaidrojumu. Vienlaikus tas nemaina faktu, ka pilns tiesas spriedums procesa dalībniekiem kļuva pieejams tikai pēc vairāk nekā trim gadiem un vienpadsmit mēnešiem kopš saīsinātā sprieduma sastādīšanas.

[8] Latvijas Republikas Satversmes 92. pants noteic, ka ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Viens no tiesību uz taisnīgu tiesu elementiem ir tiesības uz lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā. Tiesas procesa taisnīguma prasība paredz, ka personai jābūt iespējai aizstāvēt savas tiesības saprātīgā laika posmā, tādējādi nodrošinot arī tiesisko stabilitāti tiesiskajās attiecībās (*sk. Satversmes tiesas*

2012. gada 1. novembra sprieduma lietā Nr. 2012-06-01 13.3.2. punktu).

Šis princips konkretizēts arī Kriminālprocesa likuma 14. panta pirmajā daļā, kas paredz ikvienas personas tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā. Arī likuma „Par tiesu varu" 28. panta pirmā daļa noteic, ka tiesnesis izspriež lietu tik ātri, cik vien iespējams. Vienlaikus lietas savlaicīga izspriešana neaprobežojas vienīgi ar tās iztiesāšanu tiesas sēdē, bet ietver arī savlaicīgu motivēta nolēmuma sastādīšanu un pieejamību procesa dalībniekiem. Tiesnesim jāapzinās un ar vislielāko rūpību jāattiecas pret procesa dalībnieku tiesībām saņemt motivētu spriedumu likumā noteiktajā termiņā, tādējādi nodrošinot tiesību uz taisnīgu tiesu īstenošanu (*Tiesnešu disciplinārkolēģijas 2025. gada 21. novembra lēmuma lietā Nr. D-6/2025 5. punkts*).

Tiesību normās nosakot nolēmumu sastādīšanas termiņus, likumdevējs ir izdarījis apsvērumus, kādēļ šādi termiņi ir nepieciešami un atbilstoši, tādēļ tiesnesim savs darbs jāorganizē atbilstoši attiecīgajam regulējumam (*Disciplinārtiesas 2021. gada 7. jūnija lēmuma lietā Nr. DT-4/2021 11. punkts*).

[9] Konkrētās lietas apstākļos konstatējams, ka tiesnesis ir pārkāpis Kriminālprocesa likumā noteiktos pilna sprieduma sastādīšanas termiņus, kā arī ilgstoši liedzis kriminālprocesa dalībniekiem iespēju iepazīties ar sprieduma pamatojumu, tādējādi aizskarot viņu tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā.

Tiesneša pieļautie pārkāpumi nepamatoti aizskar personu tiesības uz taisnīgu tiesu un mazina sabiedrības uzticēšanos tiesu varai un tās spējai nodrošināt savlaicīgu un efektīvu tiesas procesu. Turklāt konstatējams, ka līdzīgu pārkāpumu tiesnesis ir pieļāvis jau iepriekš, par ko ir disciplināri sodīts ar Tiesnešu disciplinārkolēģijas 2025. gada 21. novembra lēmumu disciplinārlietā Nr. D-6/2025.

Ievērojot tiesneša pieļauto pārkāpumu raksturu, ilgumu un to atkārtotību, Tiesnešu disciplinārkolēģija atzīst, ka konkrētajā gadījumā disciplinārpārkāpums ir vērtējams kā smags.

[10] Vienlaikus, vērtējot tiesnesim piemērojamo disciplinārsodu, ņemams vērā, ka pārkāpums pieļauts paaugstinātas noslodzes apstākļos, tiesnesim vienlaikus pildot gan tiesneša, gan tiesas priekšsēdētāja amata pienākumus. Būtiska nozīme piešķirama arī tam, ka Latgales rajona tiesa ilgstoši strādā nepietiekama tiesnešu skaita apstākļos, kurus vēl papildus ietekmējuši dažādi ar reģiona ģeopolitisko situāciju saistītie izaicinājumi. Tiesnešu disciplinārkolēģija atzīst, ka, lai arī minētie apstākļi neattaisno tiesneša pieļautos pārkāpumus, tie ir ņemami vērā, nosakot konkrētās lietas apstākļiem atbilstošu un samērīgu disciplinārsodu.

Papildus jāņem vērā, ka tiesnesis ir atzinis savu pārkāpumu, to patiesi nožēlo un ir apliecinājis izpratni par nepieciešamību mainīt sava darba organizāciju, lai turpmāk nodrošinātu tiesneša amata pienākumu pienācīgu izpildi un nepieļautu likumā noteikto termiņu kavējumus.

Attiecībā uz tiesneša līdzšinējo profesionālo darbību konstatējams, ka tiesnesis P. Novičenoks par rajona (pilsētas) tiesas tiesnesi iecelts ar Saeimas 2012. gada 19. janvāra lēmumu. 2019. gada 1. jūlijā Tieslietu padome ir iecēlusi P. Novičenoku par Rēzeknes tiesas priekšsēdētāju, savukārt 2024. gada 10. jūnijā – par Latgales rajona tiesas priekšsēdētāju. Kā disciplinārkolēģijas sēdē pauda Latvijas Tiesnešu biedrības pārstāve –

tiesnesis savus amata pienākumus cenšas pildīt godprātīgi un ar atbildības sajūtu.

[11] Ievērojot minēto apstākļu kopumu, Tiesnešu disciplinārkolēģija atzīst, ka tiesnesim P. Novičenokam uzliekams Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 7. panta ceturtās daļas 3. punktā paredzētais disciplinārsods – amatalgas samazināšana uz 6 mēnešiem, ieturot 20 procentus no amatalgas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 1. panta pirmās daļas 2. punktu, 7. panta otrās daļas 1. punktu un ceturtās daļas 3. punktu, 11.[1] panta pirmo daļu, Tiesnešu disciplinārkolēģija

nolēma

Latgales rajona tiesas tiesnesim Pēterim Novičenokam uzlikt disciplinārsodu – amatalgas samazināšanu uz 6 mēnešiem, ieturot 20 procentus no amatalgas.

Lēmumu tiesnesis var pārsūdzēt Disciplinārtiesā septiņu dienu laikā no lēmuma saņemšanas dienas.

Sēdes priekšsēdētājs K. Berķis

Kolēģijas locekļi L. Baltmane-Zepa

L. Grauda

L. Slica

Z. Studente

K. Vanaga

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.